

สรุปการสัมภาษณ์ทีมพี่เลี้ยงวิชาการโครงการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาหน่วยจัดการจังหวัด
ระดับที่มีจุดเน้นสำคัญ (Node Flagship) จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันพฤหัสบดีที่ 17 มีนาคม 2565

ณ ห้องประชุมออนไลน์ zoom

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้สัมภาษณ์ : ดร.กุลทัต หงษ์ขยางกูร สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ดร.เพ็ญ สุขมาก สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ทีมพี่เลี้ยงวิชาการประเด็นเด็กและเยาวชน

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง สำนักวิชาการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร สำนักวิชาการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ทีมประเมิน : ผศ.ดร.วราภรณ์ ชัชเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาจารย์บุญเรือง ขาวนวล คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทบาทของพี่เลี้ยงวิชาการตามที่ได้รับผิดชอบโครงการแจ้งให้ทราบ มีอะไรบ้าง

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

ก่อนที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของทีมวิชาการ ได้รับแจ้งว่าทางทีมโครงการต้องการให้ทีมอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องเด็กและวัยรุ่นได้เข้ามาช่วยเป็นที่ปรึกษาให้กับโครงการประเด็นเด็กและเยาวชนในพื้นที่ มีการเล่าความเป็นมาของโครงการ การดำเนินการที่ผ่านมาให้เข้าใจ เพราะก่อนหน้านี้ตัวเองรับทราบว่ามีการโครงการ แต่ไม่ได้เข้ามาเป็นส่วนเป็นที่ปรึกษา ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังการชี้แจงโครงการ ทำให้ทราบว่าต้องทำงานกับโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งตัวเองจะรับผิดชอบระดับประถมศึกษา ได้เข้าร่วมการประชุมรับฟังการนำเสนอข้อมูลโครงการต่าง ๆ จากทีมพื้นที่ ทำให้มองเห็นบริบทเดิมของพื้นที่ และร่วมแลกเปลี่ยนกับทีมทำงานในการช่วยกันปรับโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อบรรลุเป้าหมายของประเด็นเด็กและเยาวชน คือ ลดการออกกลางคัน

สำหรับบทบาท คือ มีส่วนร่วมในการเป็นที่ปรึกษา วางแผน และช่วยพัฒนางานต่าง ๆ ในประเด็นของ
เด็กและเยาวชน

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

ช่วยเสริมการทำงานของพี่เลี้ยงพื้นที่ คุณครู ที่ทำโครงการ โดยจะช่วยดูแผน โครงการ และช่วยปรับ
แผน โครงการให้เหมาะสมมากขึ้น โดยใช้ความรู้ทางวิชาการ รวมทั้งหนุนเสริมการทำงานของพี่เลี้ยงพื้นที่
คุณครู เพื่อช่วยเหลือในการทำงานร่วมกัน มีการประชุมติดตามการทำงานร่วมกันเดือนละครั้ง เพื่อช่วยกัน
ติดตามความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

รูปแบบการทำงานของพี่เลี้ยงวิชาการแตกต่างจากพี่เลี้ยงพื้นที่อย่างไร

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

ส่วนใหญ่ที่เข้าไปทำงาน จะให้ทีมพื้นที่พยายามทำก่อน เช่น การเขียนโครงการก็จะออกมาจากบริบท
ของพื้นที่จริง ๆ ซึ่งทีมพี่เลี้ยงวิชาการจะไม่เข้าไปบริบทของพื้นที่ลึกซึ้งเท่าทีมพื้นที่ เมื่อมีการปรับโครงการก็จะ

ขอความคิดเห็นกับทีมพื้นที่ถึงความเป็นไปได้ในการทำงานจริง เพื่อจะได้สอดคล้องกับบันไดผลลัพธ์มากที่สุด รวมถึงทีมวิชาการจะช่วยดูเครื่องมือก่อนที่จะให้ทีมพื้นที่ได้นำไปใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่ มีการปรับเครื่องมือเพิ่มข้อมูลที่จำเป็นให้เข้ากับสถานการณ์โควิด นอกจากนี้ทีมวิชาการจะแบ่งกันดูโครงการย่อยด้วยเพื่อปรับข้อมูลให้ จากนั้นก็จะมาช่วยกันดูภาพรวมอีกครั้ง

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

จะมีการประชุมร่วมกันระหว่างทีมทำงานต่าง ๆ โดยเริ่มจากการปฐมนิเทศให้เข้าใจตรงกันกับชุมชน การปฐมนิเทศจะมี ดร.เกียรติกำจร กุศล อาจารย์ สาขาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น อาจารย์สันติ อาจารย์ที่เลี้ยงวิชาการ พี่เลี้ยงพื้นที่ และผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ปกครอง นักเรียน ตัวแทนชุมชน เข้าร่วม

โรงเรียนที่ทำโครงการได้เข้าร่วมปฐมนิเทศกับ Node Flagship หรือไม่

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

ก่อนที่ทีมวิชาการเข้ามาช่วยดูโครงการ ได้มีการประชุมปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ วิธีการทำงานร่วมกัน ครั้งแรกจะประชุมร่วมกันทั้ง 2 ประเด็น คือ ประเด็นเด็กและเยาวชน กับ ประเด็นผู้สูงอายุ ครั้งต่อมาก็จะแยกประชุมแต่ละประเด็น

Node Flagship คืออะไร

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

เข้าใจว่า Node Flagship คือ ส่วนที่ประสานภาพบนสุดของโครงการ

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

Node Flagship จะเป็นผู้ติดตามและให้ข้อเสนอแนะเมื่อเกิดปัญหา อย่างที่เรามีอาจารย์เกียรติกำจร และอาจารย์สันติ คอยช่วยดูและแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา และมีอาจารย์กำไลที่มีประสบการณ์ทำงานกับพื้นที่ ก็จะมาช่วยให้คำแนะนำด้วย

โครงการย่อยดำเนินการไปตามแผนหรือไม่ และอยู่ในขั้นไหนของบันไดผลลัพธ์

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

พื้นที่บ้านนาเคียน มีการประสานติดตามร่วมกับพื้นที่ ตอนนี้มีการปรับตัวกิจกรรมเพราะสถานการณ์โควิด นักเรียนไม่ได้ไปโรงเรียน เช่น สร้างอาชีพให้นักเรียนมีรายได้ ส่วนผลลัพธ์เรื่องการออกกลางคัน ยังไม่ถึงบันไดผลลัพธ์สูงสุดที่วางไว้ ตอนนี้อยู่ประมาณขั้นที่ 3

การเก็บข้อมูลเป็นอย่างไรบ้าง ใครเป็นผู้เก็บข้อมูล

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

ข้อมูลที่เก็บเป็นข้อมูลที่อยู่ระหว่างการทำกิจกรรม จะต้องมาดูอีกครั้งว่าจะสำเร็จถึงขั้นไหน ต้องยอมรับว่าตอนนี้ทางทีมวิชาการยังไม่เห็นข้อมูลที่ชัดเจนมาก

ผู้ที่เก็บข้อมูล คือ พื้นที่ ร่วมกับ ชุมชน เพื่อเพิ่มทักษะการเก็บข้อมูลให้กับพื้นที่และชุมชน

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

พี่เลี้ยงวิชาการจะช่วยดูเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ส่วนการลงพื้นที่จะเป็นหน้าที่ของพี่เลี้ยงพื้นที่กับชุมชน แต่ถ้าพี่เลี้ยงวิชาการมีเวลาก็จะลงไปช่วยด้วย

ชุมชนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้เองหรือไม่

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

จะต้องมีพี่เลี้ยงพื้นที่คอยช่วยในการเก็บข้อมูล จากนั้นส่งข้อมูลมาให้ทางทีมวิชาการช่วยวิเคราะห์ แล้วจึงนำผลที่ได้ไปเสนอในการประชุมรวมทุกโรงเรียนอีกครั้ง

ผศ.ดร.วรางคณา ชัชเวช : หากพื้นที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยจะติดต่อทีมวิชาการหรือทีมพี่เลี้ยงพื้นที่

อาจารย์จันทร์จूरีย์ ถือทอง

ส่วนใหญ่โรงเรียนจะประสานกับพี่เลี้ยงพื้นที่ ที่เป็นคุณครู หรือผู้นำชุมชน ทีมวิชาการก็จะเป็นเหมือนพี่เลี้ยงของพี่เลี้ยงพื้นที่

ผศ.ดร.วรางคณา ชัชเวช : Node Flagship ได้พัฒนาศักยภาพทีมพี่เลี้ยงอย่างไร

อาจารย์จันทร์จूरีย์ ถือทอง

มีการอบรมผ่านระบบออนไลน์ ทำ Workshop การแจกแจงโครงการ อบรมให้ความรู้ เรื่อง ARE เรื่องการถอดบทเรียน และมีการประชุมย่อยเพื่อเสริมสมรรถนะหลายครั้ง

ผศ.ดร.วรางคณา ชัชเวช : ทีมวิชาการทำ ARE กับพื้นที่ และติดตามผลลัพธ์โครงการย่อยอย่างไร

อาจารย์จันทร์จूरีย์ ถือทอง

ในพื้นที่มีการทำ ARE ในภาพรวม แต่ยังไม่ได้ทำรายโรงเรียน ต้องรอสถานการณ์โควิดดีขึ้นก่อน ส่วนการดูผลลัพธ์โครงการย่อยจะใช้วิธีประสานกับพี่เลี้ยงในพื้นที่

ทีมวิชาการเข้าใจว่าการทำ ARE จะช่วยในการทำงานอย่างไร

อาจารย์จันทร์จूरีย์ ถือทอง

ช่วยในการพัฒนาผลลัพธ์ของงานที่ทำไป

ดร.เพ็ญ สุขมาก

ทาง Node จะคาดหวังให้ทีมพี่เลี้ยงสามารถทำ ARE โครงการย่อยด้วย เอาผลลัพธ์ไปประเมินดูปัญหาอุปสรรค หรือจุดแข็ง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างโครงการย่อย ได้เห็นว่าโครงการย่อยที่ทำได้เกิดจากปัจจัยอะไร ที่ทำไม่ได้อาจจะล่าช้าพี่เลี้ยงจะช่วยเหลืออย่างไรเพื่อให้ไปถึงบันไดผลลัพธ์ เพราะบันไดผลลัพธ์ของโครงการย่อยจะส่งผลกับบันไดผลลัพธ์ของ Node

อาจารย์คิดว่าทีมพี่เลี้ยงพื้นที่จะสามารถทำ ARE ได้หรือไม่

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

คิดว่าศักยภาพของคุณครูน่าจะทำได้ แต่ต้องมีการอบรมเฉพาะให้อีกครั้ง ในการติดตาม ประเมินเชิงผลลัพธ์

ผศ.ดร.วรางคณา ชัชเวช

ทาง สสส. ต้องการให้พี่เลี้ยงทำความเข้าใจและหนุนเสริมโครงการย่อยสามารถทำ ARE ทบทวนผลลัพธ์ได้ สามารถนำข้อมูลผลลัพธ์ที่ยังเป็นช่องว่างไปปรับการทำงาน ซึ่งส่วนนี้ทางทีมยังไม่ได้ลงไปทำกับชาวบ้าน

ทีมมีโมเดลต้นแบบที่จะนำไปใช้กับพื้นที่อย่างไร

อาจารย์จันทร์จรรย์ ธีอทอง

ตอนแรกคิดว่าโมเดลของบ้านนาเคียนจะสามารถนำไปใช้กับพื้นที่อื่นได้ แต่ด้วยสถานการณ์โควิด และบริบทหลายอย่าง ประเด็นเด็กตกออก อาจจะได้มีประเด็นปัญหาหลักอย่างเดียว ยังมีประเด็นการเรียนออนไลน์ ทำให้เกิดคำถามว่าประเด็นเด็กออกกลางคันยังใช่ประเด็นหลักหรือไม่ หรือมีประเด็นแทรก เช่น เด็กไม่มีอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์ ที่เป็นปัญหาใหญ่มาก และจะส่งผลกระทบต่อบัณฑิตผลลัพธ์ของประเด็นเด็กและเยาวชน ทำให้มีการปรับกิจกรรมค่อนข้างเยอะ ตัวโมเดลจึงยังไม่นิ่ง

ดร.กุลทัต หงษ์ชยางกูร

คิดว่าทาง สสส. ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวโมเดลเดิมที่ใช้ไม่ได้ แต่จะสนใจตัวโมเดลใหม่ที่เกิดขึ้นจาก 7 พื้นที่/โครงการ ทางทีมได้มีการพูดคุยเพื่อหาจุดร่วมของโมเดลแต่ละแห่ง เพื่อจะสรุปเป็นโมเดลต้นแบบหรือไม่

อาจารย์จันทร์จรรย์ ธีอทอง

โรงเรียนที่เป็นไทย-มุสลิม จะมีบริบทคล้ายกัน ก็น่าจะมีจุดร่วมที่คล้ายกัน ส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เป็นไทย-พุทธ ก็เช่นเดียวกัน สามารถนำจุดแข็งมาแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาร่วมกันได้

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

คิดว่าเราก็จะนำมารวมกัน เพราะสุดท้ายปัญหาทั้งไทย-มุสลิม และไทย-พุทธ จะแตกต่างกันไม่มาก ก็สามารที่จะพัฒนาเป็นโมเดลกลางได้

พื้นที่ได้เชื่อมกับภาคีหุ้นส่วนใดบ้าง

อาจารย์จันทร์จรรย์ ธีอทอง

พื้นที่บ้านนาเคียนจะทำกับเครือข่ายชุมชน ผู้นำชุมชน กรรมการโรงเรียน และเชื่อมโยงไปยังเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายเหล่านี้จะเป็นเครือข่ายที่สานต่อมาจากโครงการเดิม และเมื่อทีมวิชาการได้เข้าไปร่วมทำงานได้มองเห็นเครือข่ายใหม่ ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกันก็จะดึงเข้าไปทำงานร่วมกันด้วย

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

โรงเรียนอินทร์ธานี จะร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่ทำโครงการ และโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง เพราะโรงเรียนอินทร์ธานีเป็นโรงเรียนต้นแบบในการส่งเสริมอาชีพ สามารถให้โรงเรียนอื่นมาร่วมเรียนรู้

จะส่งต่อโมเดลให้กับภาคียุทธศาสตร์ใดบ้าง

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

คิดว่าน่าจะเชื่อมโยงไปยังระดับจังหวัดที่มองในภาพเศรษฐกิจ และสามารถขยายไปยังโรงเรียนในจังหวัดได้อย่างครอบคลุม เพราะจังหวัดจะสามารถทำได้ในภาพรวมของจังหวัด แต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จะแบ่งพื้นที่กัน

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

โรงเรียนอินทร์ธานี เป็นโรงเรียนต้นแบบในการส่งเสริมอาชีพ การสร้างรายได้ให้กับเด็กและครอบครัวที่ยากจน จึงเป็นจุดเด่นของโรงเรียนที่สามารถจะขยายผลไปยังหน่วยงานระดับจังหวัด ขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนการนำเสนอ

ดร.เพ็ญ สุขมาก

Node Flagship คาดหวัง 3 เรื่อง คือ

1. ทำให้โครงการบรรลุผลลัพธ์ และส่งต่อไปยังผลลัพธ์ของ Node Flagship
2. การชวนภาคียุทธศาสตร์ระดับจังหวัดมาร่วมทำงานตั้งแต่เริ่มต้น แต่ถ้ายังเชื่อมโยงไม่ได้ก็ไม่ได้เป็นไร ขอให้ได้โมเดลที่จะส่งต่อไปยังภาคียุทธศาสตร์ ทำให้เกิดการมองปัญหาของจังหวัดร่วมกัน และมาทำงานด้วยกัน

3. ประสิทธิภาพการทำงานของ Node Flagship ในการบริหารจัดการ การพัฒนาศักยภาพให้กับทีมพี่เลี้ยง

ดร.กุลทัต หงษ์ชยางกูร

มองว่าประเด็นการศึกษา สามารถส่งต่อไปยัง สพฐ. สพม. ได้ ส่วนประเด็นความยากจน จะมีพัฒนาชุมชน สามารถเข้ามาช่วยได้ เพราะเขาจะมีประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ถ้าพัฒนาชุมชนเข้ามาช่วยจะทำให้สามารถเข้าไปสู่จังหวัดได้

ดร.เพ็ญ สุขมาก

ประเด็นเด็กเป็นประเด็นที่หน่วยงานให้ความสนใจหากเขาเห็นข้อมูล ต้องการประเด็นวิกฤตนำเสนอให้ผู้บริหารสนใจเพื่อจะได้สั่งการให้หน่วยงานในจังหวัดช่วยกันทำงานแก้ปัญหา

โครงการนี้เป็นปีที่ 3 แล้ว ตัวโมเดลก็ควรจะมีการยกระดับขึ้นมาจากปีที่ 1-2

ทีมวิชาการได้มีส่วนร่วมในการทำ Outcome Alignment กับ Node อย่างไรบ้าง

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

มีส่วนร่วมในการทำช่วงแรก ๆ แต่ตอนนั้นยังไม่ได้เข้าใจมากนัก ก็ไปร่วมเรียนรู้ในการประชุม

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

ร่วมช่วยเหลือ วางแผน เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น

ทีมวิชาการคิดว่า Outcome Alignment ของ Node ตอบโจทย์ของจังหวัดได้หรือไม่

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

คิดว่าสิ่งที่เรานำมาจะตอบได้ แต่ไม่รับประกันว่าจะตอบได้ทั้งหมด จะพยายามปิดช่องว่างปัญหาเด็ก ออกกลางคันให้ได้มากที่สุด นอกจากด้านเศรษฐกิจ ด้านร่างกาย ยังมีด้านที่ลึกเข้าไปอย่างด้านจิตใจที่เข้าถึง ค่อนข้างยาก ก็จะพยายามทำกับกลุ่มเสี่ยงที่จะออกกลางคันให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ตอบโจทย์ให้ได้มากที่สุดตาม กิจกรรมที่วางไว้

ดร.กุลทัต หงษ์ชยางกูร

นอกจากกลุ่มเสี่ยงเดิมที่จะออกกลางคันที่วางไว้ เมื่อเกิดสถานการณ์โควิด อาจจะทำให้มีกลุ่มเสี่ยง เพิ่มขึ้นอีกมาก แต่ทางทีมได้ออกแบบให้ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยงทั้งโรงเรียน ก็น่าจะแก้ปัญหาได้

สิ่งที่ สสส. ถามทุกครั้งคือ จะยืนยันได้อย่างไรว่าทำโครงการแล้วเด็กจะไม่ออกกลางคัน ขอให้ทางทีม ช่วยกันทำข้อมูลให้ดีเพื่อจะได้มีหลักฐานยืนยันได้ว่าเกิดผลจากการทำโครงการของเราจริง ๆ

ทีมวิชาการได้ไปพัฒนาศักยภาพการเก็บข้อมูลให้กับพื้นที่ ผลเป็นอย่างไรบ้าง

อาจารย์จันทร์จรรย์ ถือทอง

เริ่มแรกโครงการมีการอบรมทีมพื้นที่ในเรื่องการเก็บข้อมูล และให้ฝึกปฏิบัติเก็บข้อมูล ตอนนี้พื้นที่ สามารถเก็บข้อมูลได้ ทางทีมวิชาการจะลงพื้นที่ไปช่วยดูในการวิเคราะห์ข้อมูล

ดร.ธิดารัตน์ เอกศิรินิมิตร

ทีมวิชาการมีเป้าหมายหลักว่าต่อไปชุมชนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้เอง แต่ตอนนี้ทางทีมวิชาการ จะต้องลงไปช่วยดูการวิเคราะห์ก่อน เพื่อให้ข้อมูลครอบคลุมมากที่สุด